

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

254

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם"

אסור להתעלם מהמצב

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שייכות לאותו חטא ואף שאינו חוטא בפועל, מ"מ אף זה חלק מהחטא. ויסוד זה, ודאי מבלעדי למוד המוסר אין לדעתו בשום אופן. ושמעתי בשם הגרי"ס זצ"ל: שפעמון הכנסיה המצלצל וקורא לעבודה זרה מחטיא ומזיק את כולם, שכיון שקרוב האדם לחטא ורואה זאת בעיניו נדבק בו החטא אף שאינו עושה מאומה ואל נא נזלזל בהשפעה זו, שהרי חזינן ברברי המדרש את גודל ההבדל בין שבט לוי לשאר שבטי ישראל וכל ההבדל היה רק עבור השפעת החטא, שספגו ישראל בעת חטא הערב רב.

ומעתה בראותנו את גזירת המסיון שמתגייסים אומות העולם כדי למשוך נשמת יהודי לתוך רשתם. ובאמת למאמין, יוכל הדבר לחזק אמונתו ביתר שאת, בראותנו כמה עמל ויגיעה משקיעים בהשגת נשמת יהודי אחד. ודבר זה היה מימי החרבן וכמש"כ הרמב"ם (אגרת תימן) שכל מחשבות העכו"ם כל הזמן רק למשוך ולהחטיא את בני ישראל ומזה אפשר לראות בחוש שהכל יודעים ומכירים שעם ישראל הוא עם אשר בחר בו ה' ומחמת קנאתם בו אינם יכולים לשאת זאת ולכן מנסים בכל כחם להחטיא את ישראל.

וענין נוסף בזה, שזו הבחינה שבה בוחן השי"ת את ישראל וכמו שכתב הרמב"ם (אגרת תימן) ש"יתבררו ויתלבנו ויפצרו רבנים" (דניאל' יב). ובעת שאנו עוברים ע"ז בשתיקה ה"ז גופא הבירור והבחינה היכן מצבנו הרוחני. שלו היה לנו שייכות להקב"ה, הרי לא היינו יכולים לשתוק בראותנו שנשמות נמשכים אל העכו"ם

המשך בעמ' 2 <<<

להיות נאמני ביתו וכדאיתא שם במדרש: 'אני עושה אותן בני פלטרי ותשמיש ביתי עליהם', פחד חייב ליפול על האדם, שמא יתדבק בשמץ של חטא, שעל אף המחילה והכפרה, עדין אין זה כמו שהיה. וההבדל גדול כ"כ עד שהזר הקרב לעבודת הלויים יומת, שברוחניות את החסרון אי אפשר להשלים בשום אופן. ולכן מובא שם במדרש: "עשה טטים שנתתי" (תהילים' קא). אלו ישראל, שסטו מאחרי המקום ועשו את העגל ושנאן המקום להיות גזברים שלו.

נתבונן נא בעצמנו, בראותנו אחד חוטא בחטא כל שהוא, או בראותנו שהדור שרוי בחטא מחללי שבתות וכדומה, האם הדבר נוגע לנו? הלא זה החטא שהיה בעגל על שלא מיחו. וביותר בזמן האחרון שפרץ נגע המסיון והלא זה גזירת שמד ואנו שותקים ולא חשים כלל, הלא עון זה שלא מיחו, אין הכונה למנוע את העבירה, שיתכן ולא היה בכח ישראל למנוע זאת מאתם, אלא שראו ושתקו ולא צעקו כנגדם וזו ראייה שלא נגע החטא ללבם, שבעת שקרוב הדבר אליו צועק וזועק כמר לבכו.

ויש להוסיף: שבעת שרואה חטא ועובר על זה בשתיקה, זה ראייה שיש לו

איתא במד"ר (א יא): 'היה משה עומד תמה; למה לא צוהו הקב"ה למנות שבטו? ולא היה יודע אם מונה אם לאו? ראה הקב"ה שהוא תמה... א"ל: "בתוך בני ישראל אין אתה מונה אותן, אבל לעצמן מנה אותן". אמר הקב"ה: "אם נמנה שבט לוי עם ישראל ומתערב עמהם, יבוא מלאך המות להרוג את ישראל והגזירה יוצאת עליהן שלא יכנסו לארץ, אלא מתים במדבר..." לפיכך לא מנה אותן עם ישראל, אלא הפרישם במנין'.

עוד שם במדרש: 'לא אמרתי לך כן, אלא להוציאם מן הגזירה שלא ימותו עמהן. למה? שהלויים שלי הן: 'וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם'. שכל מי שהוא מקרב אותי, אני מקרבו! הם קרבו עצמם לי, שנאמר: "מִי לֵה' אֵלֵי וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל בְּנֵי לֵוִי" (שמות' לב). ואני מקרבם: "וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם".

בלומדנו דברי המדרש הנ"ל, היה צריך לתקוף אותנו אימה ופחד מעומק הדין. והלא חטא העגל מבואר בחז"ל דדרשינן: "שַׁחַת עֲמָךְ" (שמות' לב). שרק הערב רב חטאו וישראל עצמן לא חטאו וכל חטאתם היה רק שלא מיחו בערב רב. ובנוסף לזה עברו אח"כ מאה ועשרים יום בתפילה ובתחנונים להקב"ה. ובחז"ל מצינו (רש"י 'שמות' לג): שארבעים יום אחרונים היו בפיוס ונתרצה הקב"ה לישראל עד שנתן להם דגלים. וראה במדרש כמה חביבות בענין הדגלים. ועל אף כל זאת, חלוקים עדין בני ישראל משבט לוי עד שלא נמנו עמהן יחד, אלא הפריד הקב"ה בין המנינים.

עם כל הקרבה שקירב הקב"ה את ישראל, עדין אין זה בגדר "וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם", שרק הלויים שקרבו עצמם, וכו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

רח"ל ומה עלינו לעשות כדי שלא נכלל באלו אשר לא מיחו, ראשית, חייבת להיות הדאגה בזה והגברת התפילה להקב"ה שיחוס על עמו ישראל ויצילם מהנגע הנ"ל.

ואיתא בגמרא ('שבת' נד:): **'פרתו של ר' אלעזר בן עזריה היתה יוצאת ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים... תנא; לא שלו היתה, אלא של שכנתו היתה. ומתוך שלא מיחה בה, נקראת על שמו'**. מבואר בדברי חז"ל אלו דברים כפשוטן, שכאשר לא מיחה בפרת שכנתו נקראת פרתו ממש. והביאור בזה: שיתכן ויהיה גדול כר' אלעזר בן עזריה ויראה מעשה רע כנגד עיניו ואם לא יעמוד בחזקה ויעורר וימחה ויכאב על זה, הרי זה משפיע באיזה מידה על פנימיותו ומשום הכי נקרא היצר הרע **'צפון'** מפני שנמצא במעמקי הלב כל כך עמוק שאינו מרגיש בזה כלל. ורק הקב"ה יכול להעיר על כך שנמצא שם איזה פגימה קלה.

"אלה תולדות השמים והארץ בהבראם" (בראשית' ב) וברש"י: **"בב' אותיות הללו של השם, יצר שני עולמים. ולמדך כאן, שהעולם הזה נברא בה"א... ועוה"ב נברא ביו"ד. לומר: שצדיקים שבאותו זמן מועטים כמו י' שהיא קטנה שבאותיות'**. ביאור הדבר ללמדנו שלא קל לזכות לעוה"ב ואף ש'כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב' (סנהדרין' י משנה א). מ"מ אין זה עדין מה שתובע הקב"ה מן האדם ולכן **'נברא ביו"ד'** ללמדנו שמועטים הצדיקים כי גדולה הסכנה בעולם וכנאמר: **'ראיתי בני עליה והם מועטין'** (סוכה' מה). וביותר שכל חטא הנעשה בעולם משפיע עלינו ודאי וללא עבודה ויגיעה לא יזכה לעוה"ב, כי יתכן שאף הגדולים ביותר ינזקו וירדו ממדרגתם. (אור יחזקאל').

"איש על דגלו... יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו" (במדבר' ב ב)

אחז"ל: **'בשעה שאמר הקב"ה למשה עשה אותם דגלים כמו שנתאוו, התחיל משה מיצר. אמר: "עכשיו עתידה המחלוקת להינתן בין השבטים, אם אני אומר לשבטו של יהודה שישרה במזרח, הוא אומר: "אי אפשר אלא בדרום" וכן ראובן וכן אפרים וכן כל שבט ושבט, מה אני עושה?" א"ל הקב"ה: "משה מה איכפת לך, כבר יש להם טכסיס מיעקב אביהם, כשם שטענו אותו והקיפו את מטתו, כך יקיפו את המשכן"** (מד"ר ב ח).

אנו למדים מכאן עד כמה **'קשה יצר**

הרע שאפילו יוצרו קראו רע' (קדושין' ל:). כי בדור דעה מקבלי תוה"ק, הם שראו את המלאכים **'עשוין דגלים דגלים, התחילו מתאווים ואמרו הלואי שאנו נעשין דגלים כמותם'** (ילו"ש ב תרפז). בכל זאת חשש משה ואמר עכשיו עתידה המחלוקת להינתן בין השבטים. וגם השי"ת לא ענה לו שאין לחשוש שיעשו מחלוקת, אלא מפני שכבר יש להם טכסיס מיעקב אביהם, הרי כמה קשה הוא יצר הרע!

והנה אחז"ל (מד"ר 'ויקרא' כו ה): **"אמר" (ויקרא' כא) 'ואמרת' (רש"י) שתי אמירות; 'העליונים, שאין יצה"ר מצוי בהן, אמירה אחת דיה להם, שנאמר: "בגנות עירין פתגמא ומאמר קדישין שאלתא" (דניאל' ד). אבל התחתונים, שיש בהם יצה"ר, הלואי לשתי אמירות יעמדו' וכן דרשו (קדושים' שם) עה"פ: **"והתקדשתם והייתם קדשים"** (ויקרא' כ) שתי קדושות; **'העליונים, שאין בהם יצה"ר, קדושה אחת. אבל התחתונים, שיש בהם יצה"ר, הלואי בשתי קדושות יעמדו'**!**

ענין ב' אמירות וב' קדושות; כי גדר האדם יש בו יצה"ר ואם לא ישמור את רוחו עלול הוא להיות נתון לתלאות. לכן הוצרך לב' אמירות ולב' קדושות, כענין: **"וְאֶהְיֶה אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹל לְבָבְךָ"** (דברים' ו) **'בשני יצריך'** (רש"י). שגם כחות הגוף ותולדותיו ישעבדם לכחות הנפש לקדשם ולטהרם, למען יוכל לבוא בטהרת מדותיו לפני האלקים. ועיקרם תלוי בלב, להעלות רגשי לבבו שיתאימו עם הלך רוחו! וכמאמרם ז"ל (ברכות' סא.): **'שיצה"ר יושב בין שתי מפתחי הלב' עי"ש, לכן רחמנא ליבא בעי'!**

בידיעת השכל ברוחניות עדין לא הועיל כלום לגבי יצה"ר שהוא נמצא בגופו וכמאמרם ז"ל ('שבת' קה:): **'איזהו אל זר שיש בגופו של אדם, זה יצה"ר'**, לכן מוטל על האדם לעמול שירגיש בלבבו כל העולה על רוחו. והעצה לזה היא לחשוב חשבון גופו עם נפשו, לא לעזוב את שכלו לעוף לבוד השמימה, אלא יעשה חשבון **'אחת ואחת, אחת ושפים'** עם גופו, בשכר ועונש הפשוט ביותר. כי הגוף לא יבין רק שפת השוט והאבוס! ובזה גדלו חכמי התורה על חכמי העולם, שלא הסיחו דעתם וזכרו תמיד את הגוף לשמרו לבל יפרוץ פרץ בתאוותיו ולסעודו לישא בעול עם הנפש בשכר ועונש אשר הוא מבין בהם!

חכמי התורה ידעו הסוד מהו כח חומר עפר, גוף האדם! הם הבינו עוצם סכנתו ועד כמה יש להשמר ממנו. ואם כי ודאי עלו חכמינו ז"ל למעלה למעלה, הגביהו

עוף מעל שמים ושמי השמים בקדושתם וטהרתם, כמלאכי השרת וקדושי עליון בלי ספק! בכ"ז השכילו לדעת כי הגוף ילוד אשה הוא. וכמ"ש: **"אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע רגו"** ('איוב' יד). ומה חרוש משמיענו הכתוב בזה? וכי מי לא יודע כי אדם **"ילוד אשה"** הוא?

מכאן כי החכמים המתחכמים בשכל ובינה ועפים בתבונתם למעלה ראש, יכולים לשכוח לפי שעה כי ילודי אשה הם ויחשיבו עצמם למלאכים באמת ואז הם בסכנה עצומה ליפול מן השמים עד לבור תחתית, כבלעם בשעתו וכדוגא ואחיתופל, לכן צווה הכתוב אף בעמך במצב איתן ברקיע השמים, זכור ואל תשכח כי אתה אדם **"ילוד אשה"**!

אמר הכתוב: **"על פן יאמרו המשלים באו חשבון"** (במדבר' כא). ואחז"ל (ב"ב עה:): **"על פן יאמרו המשלים" אלו המושלים ביצרם. "באו חשבון" בואו ונחשוב חשבוננו של עולם, הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה' המושלים ביצרם גילו לנו סוד, שאין עיקר הידיעה הסופית מהחשבון, כי בזה עדין לא יבוא אדם למשול ביצרו, תדע שהרי **'יודעים הרשעים שדרכם למיתה' ובכ"ז אינם שבים, כי 'חלב להם על כסלם' ('שבת' לא:). אלא 'בואו ונחשוב חשבוננו של עולם', עשיית החשבון והחזרה עליו, פעם אחר פעם תמיד בכל עת, כך נעשה אדם מושל ביצרו!****

וכן מצינו בחשבון של עקביא בן מהללאל, **'שאינו עורה ננעלת בפני כל אדם מישראל בחכמה וביראת חטא כעקביא בן מהללאל'** (ידים' ה ו). **'הוא היה אומר: "הסתכל בג' דברים ואין אתה בא לידי עבירה; דע, מאין באת? מטיפה סרוחה. ולאן אתה הולך? למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון? לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה' (אבות' ג). ולכאורה היה די לאדם שלא לבוא לידי עבירה, רק בחשבון של 'מאין באת. ולאן אתה הולך', כיון שמקודם לא היה ואח"כ לא יהיה, איך יעיז לעבור פי ה' אשר בראו יש מאין ושהוא; **'היה הנה' ויהיה'!****

מיהו, כל זה בחשבון שכלי נכון הוא, אבל מי ישמע לו להשכל וחשבונותיו? כי השכל גם בלא חשבון זה, של 'מאין באת' יודע הוא ומכיר רבונו! אבל הגוף, הוא לא יבין כל הנזכר, רק אם תאיים עליו, שבסופו של דבר עוד צריך 'ליתן דין וחשבון', **"או אז ינעו לְבַבְּךָ הָעָרֵל"** (ויקרא' כו) **"נָשָׁב וּרְפָא לו"** ('ישעיה' ו). וזה הסוד גילה לנו עקביא בן מהללאל. (אור יהל'). ■

הלכה

דינים שונים בסעודת השבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

להסמיכה אליו בשעת הברכה. אמנם יש אומרים שיבצע את שתי הככרות וכן נהגו המהרש"ל השל"ה והגר"א. (רע"ד א ס"ד ס"ה)

6. מצוה לבצוע פרוסה גדולה שתספיק לו לכל הסעודה, להראות חביבות מצות עונג שבת שרוצה לאכול הרבה. (רע"ד ב ס"ו)

7. המסובין לא יטעמו מהלחם המונח לפנייהם עד שיטעם המברך, לפי סמוכים על הלחם המשנה המונח לפני המברך, אבל אם מונח בפני כל אחד שתי ככרות שלמות יכולים לאכול מיד, שהרי נחשבים כמברכים בעצמם. (רע"ד ג ס"ח) ■

וממלחמת גוג ומגוג. (רצ"א ס"א)

3. מברכים ברכת המוציא על שני ככרות, זכר למן שנאמר בו: **"לחם משנה"** ('שמות' טז). וכיון שהנשים היו ג"כ באותו הנס של המן, גם הן מחויבות בזה. (רע"ד א ס"א)

4. לכתחילה צריך שיהיו הככרות שלמות ולכך לא יבצע את הככרות לפני הברכה. ויש מדקדקים לעשות סימן בלבד על החלה ע"י הסכין. אמנם מי שאין לו פת שלמה אין הדבר מעכב. (רע"ד א ס"ב ס"ה)

5. יטול שתי הככרות בידיו ויברך ברכת המוציא ויבצע אחת מן הככרות. ויש נוהגין לבצוע את התחתונה ומן הראוי

1. לכתחילה יש לאכול סעודת ליל השבת במקום בו נמצאים הנרות, אבל אם מצטער הרבה במקום זה, יכול לאכול את הסעודה במקום אחר, (ומ"מ יקדש ג"כ באותו מקום שאוכל כדי שיהא הקדוש במקום סעודה) וה'פרי מגדים' העלה שטוב יותר שיקדש במקום הנרות ויאכל כזית ולאחר מכן יצא למקום האחר. (רע"ג ז סל"ב)

2. חייב אדם לאכול ג' סעודות בשבת. ואף עני העובר ממקום למקום החיוב מוטל על הקהל ליתן לו ג' סעודות ואמרו חז"ל: שהמקיים שלש סעודות בשבת נצול משלש פורעניות, מחבלו של משיח מדינה של גיהנם

דברי אגדה

קלה - קמב): שמן הרברים אשר ינעם למוכיחים להזהיר ולהעיר בעם עליהם, לשמור ארחות פריץ במצות השבת, על אודות אבות מלאכות ותולדות, כי אבות מהנה נעלמו מעיני רבים, אף אין מגיד אף אין משמיע. ועל מצות שבת אמרו רבותינו ז"ל ('נדרים' ירושלמי ג יד): **'שקולה שבת כנגד כל המצוות'**. ואמרו רבותינו ז"ל ('חולין' ה): כי העובד עבודת כוכבים, או המחלל שבת בפרהסייה, הוא מומר לכל התורה כולה ושחיטתו נבלה ואוסר את היין במגעו. ■

איסור מלאכה בשבת, שהם שומרים שבת מחללו ברוב המלאכות, אבל יש מלאכות שאין מקצת העם נזהרים בהן לפי שאינן ידועות אצלם ותלין אתם משוגתם, תחת אשר לא ילינו בקרב חכמים ותורה לא יבקשו מפייהם, על כן תורות עברו ונעשו, כמו שנאמר: **"יחזן רשע פל למד צדק"** ('ישעיה' כו י). ויש פושעים יכשלו בם, כי לא הורגלו בנעוריהם בית אביהם להזהר בהן ונחלו אבות ולא ישמעו לקול מורים ואלה עושים בזדון. והוסיף על כך עוד במקום אחר (שם

רבנו יונה בספרו 'שערי תשובה' ג) עה) כותב: אמרו רבותינו ז"ל ('מכות' טז): **'לאו שיש בו מעשה, לוקים עליו'**. והמלקות - ארבעים חסר אחת. ועוד אמרו רבותינו ז"ל ('סנהדרין' י): **'מלקות, תחת מיתה עומדת'**. ועוד אמרו ('סנהדרין' פא): **'מי שלקה ושנה, מכניסין אותו לכיפה'** עד שימות. וחובה על המוכיחים לחפש דרכי העם ולחקור ולדעת במה יכשלו ולהזהירם, כי יש אזהרות רבות, אף על פי ששומרים מקצת האזהרה מבטלים מקצתן, כגון

הנהגות צדיקים

בלהבות ואתה לא תלך לראות מה קורה שם?!" כל השבת לא הראה אבא שום סימן של דאגה. הוא שר זמירות, אמר דברי תורה ליד השלחן כהרגלו ואפילו בצאת השבת לא מיהר לעשות את ההבדלה, לאחר ההבדלה נסע אבא לשדרה השביעית, שם היתה ממוקמת החנות שלו, כשהוא מצפה לראותה בהריסותיה ובחורבנה, אולם בבואו למקום הופתע כי היתה זו חנות הפרוות הסמוכה שעלתה באש, חנותו עמדה על מקומה בשלמות. ■

❖ בספר 'הכל לאדון הכל' מספרת בתו של רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל: שפעם אחת בליל שבת התדפק שוטר על דלת ביתם והודיע לאביה שזה עתה קבל הודעה שבחנות הפרוות שלו פרצה שריפה ואעפ"י שמכבי האש עושים כמיטב יכולתם להשתלט על הדליקה, מכל מקום בא ליעץ לאבי שיגש לשם בהקדם האפשרי. אבא הודה לשוטר ואמר לו: "היום זהו יום השבת שלנו, לא אוכל להיות שם לפני צאת השבת", כלומר: עד מחר בערב. השוטר הסתכל באבא כלא מאמין ואמר: "מר הרמן, חנותך עולה

❖ בספר 'אורחות רבנו' (א רמד) מספר הג"ר אברהם הורביץ על רבו הגרי"י קניבסקי הסטייפלער: כשהיה כבה האש בכירים בשבת בבית מורי ורבי ולא היה למורי לא תבשיל חם ולא מים חמים, היה שולח לשכן תלמיד חכם שגר מעליו ומבקש כוס מים חמים, כדי לקיים בו את מצות עונג שבת בחמין, לפי שכתב בעל 'המאור' בריש פרק 'כירה': שכל מי שאינו אוכל חמין וכו'. ואף כשאצל מורי ורבי היה הדבר באונס, שכבה לו האש מתחת התבשיל, מכל מקום הקפיד לקיים את מצות עונג שבת בחמין.

פרשת 'במדבר'

"בְּנֵי נִפְתָּלִי"

בשבת נפתלי היו הבנות מרובות מן הבנים

פנינים לפרישה

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי בְּאֹהֶל מוֹעֵד" (א א)

כתב רבנו בחיי: 'הוא המשכן. ומשעה שקראו משם, שנאמר: **"וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו מֵאֹהֶל מוֹעֵד לֵאמֹר"** (ויקרא א). לא דבר עמו אלא משם, לפי שהכבוד שהיה בהר סיני הועתק שם. ועל כן יצוה בכאן להגביל את המשכן שיהיו הלויים חונים סביביו: **"וְהָיָה הַקָּרֵב יוֹמֵת"**, כשם שהגביל את ההר ואמר: **"לֹא תֵצֵעַ בּוֹ יָד"** ('שמות יט). והזהיר על המשכן: **"וּשְׁמֵרְתֶם אֶת מִשְׁמַרְתֵּי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת מִשְׁמַרְתֵּי הַמִּזְבֵּחַ"** ('במדבר יח). כשם שהזהיר בהר סיני: **"וְהַכֹּהֲנִים וְהַעַם אֵל יְהִרְסוּ"** ('שמות יט). וצוה עליו ולא יבאו לראות, כשם שצוה בהר סיני: **"וְהַכֹּהֲנִים וְהַעַם אֵל יְהִרְסוּ לַעֲלֹת אֶל ה'"** (שם יט). ועוד יצוה שיהנו הלויים סביב לאהל מועד. והיו כ"ב אלף לויים, כשם שירדו עמו בהר סיני עשרים ושנים אלף של מלאכי השרת, הוא שכתוב: **"רָכַב אֱלֹקִים רַבְתִּים"** ('תהלים סח). והיו ישראל ארבעה דגלים, כשם שראו בהר סיני ארבע מחנות שכינה'.

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינַי" (א א)

כתב ה'בעל הטורים': לעיל מינה כתיב: **"אֵלֶּה הַמִּצְוֹת"** וסמיך ליה: **"בְּמִדְבַר"** לומר, אם אין אדם משים עצמו כמדבר' אינו יכול לידע תורה ומצוות. ועיין ברבנו בחיי מה שמביא מהמדרש.

"אֵלֶּה קְרִיאֵי הָעֵדָה" (א טז)

כתב ה'בעל הטורים': וי"ו קטיעא וקרי: **"קְרוּאֵי"** בשביל שלומיאל בן צורישידי שהוא זמרי בן סלוא. וכן בעדת קרח: **"קְרִיאֵי"** (להלן טז ב). כתיב חסר ו' ושם הו"ו חסר לגמרי לפי שהיו כולם רשעים. אבל בכאן היו אחרים צדיקים'.

"לְבָנֵי שְׁמֵעוֹן... פְּקֻדֵי בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת" (א כב)

הנה צ"ב, דאצל שמעון כתוב **"פְּקֻדֵי"** ואצל השאר לא כתוב כן? מבאר המלבי"ם: מפני שבפעם ראשונה נמנו במצרים ושם היה לכל שבט מנין אחר. אבל שבט שמעון לא נתוסף מנינו כי מתו בחטא העגל כמנין שנתוספו בשנה שניה מאלה שנעשו בני עשרים. לכן אמר **"פְּקֻדֵי"** ר"ל שהיו כפי מנין הראשון. וע"ע במהרי"ל דיסקין זצ"ל.

"לְבָנֵי שְׁמֵעוֹן" (א כב)

כתב ה'בעל הטורים': 'הלמ"ד עקומה למטה, לפי שהלמ"ד שלו זמרי בן סלוא חטא ונפלו משבטו. הלמ"ד היא גבוהה מכל האותיות כך חסר משבטו, שלא העמיד לא מלך ולא שופט'. ל' השני ב'**"גִּלְגָּלְתֶם"** דשמעון עשויה כמגירה וזקופה ואין לה כובע בראשה. לפי שהורה נשיא בית אב לשמעוני זנות בישראל בגלוי הראש וקומה זקופה.

"פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה שְׁמֵעוֹן תִּשְׁעָה וְחַמְשִׁים אֶלְפֵי וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת" (א כג)

כתב רבנו בחיי: 'זהנה מספרם שעלה בכא **"תִּשְׁעָה וְחַמְשִׁים אֶלְפֵי וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת"** לרמוז ששלט השטן במספרם ועל כן כשחטא הנשיא שלהם נגמר דינם ונתחסר מנינם עד שחזרו לפחות הרבה מחצי המספר שבכאן'.

"בְּנֵי נִפְתָּלִי" (א מב)

כתב רבנו בחיי: 'זמה שהזכיר בכל השבטים **"לְבָנֵי"** ובנפתלי הזכיר **"בְּנֵי נִפְתָּלִי"**, מפני שנשתנה שבט נפתלי משאר השבטים, שהרי בשבט נפתלי היו הבנות מרובות מן הבנים ולכך נרמז בברכת יעקב בלשון נקבה: **"נִפְתָּלִי"**

"אֵלֶּה שְׁלַחַה" ומפני זה הזכיר בו בני כמי שבזרר הבנים מן הבנות'. ובכעה"ט כתב: 'לכך רמז בברכת נפתלי אש"ה, **"אֵלֶּה שְׁלַחַה הַנּוֹתָן"** ('בראשית מט כא) ר"ת - אשה. ולפיכך בפרשת 'פנחס' כתיב בכולן: **"בְּנֵי"** לפי שמתו האנשים ונתרבו הנשים. במלבי"ם כתוב (לעיל כ): כי אחר שנמנו י"א השבטים ידעו ממילא מספר בני נפתלי ע"י המנין הקודם שנמנו ממחרת יו"כ בשנה זו, אחר שלא מת אחד מהם כנ"ל. לכן כתוב: **"בְּנֵי נִפְתָּלִי"**. וע"ע מש"כ ההעמ"ד משמיה דהארי הקדוש.

"אֵךְ אֶת מִטָּה לְוִי לֹא תִפְקֹד... בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (א מט)

כתב המלבי"ם: ולכך אמר מלת **"אֵךְ"** ולא 'רק'. שמבואר אצלי תמיד שמלת **"אֵךְ"** ממעט במשפט הזה עצמו שבא בו מלת **"אֵךְ"** ('אילת השחר' תקצא). ר"ל: **"אֵךְ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תִפְקֹד וְלֹא תִשָּׂא"**, כי תפקדם בפני עצמם.

"וְסָבִיב לְמִשְׁכַּן יַחְנוּ... וְהַלּוּיִם יַחְנוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדָה" (א נ ג)

כתב מרן הגרי"ו: 'יל דשני הפסוקים הם שני דברים נפרדים; דשני דינים היו בחניית הלויים סביב המשכן, חדא: מצות שמירת המקדש שהיא מצוה הנוהגת לדורות והיא מכלל עבודת הלויים, כמבואר ברמב"ם (פ"ג מ'כלי המקדש): **"עבודה שלהן היא, שיהיו שומרין את המקדש"** ע"ש. ושנית: דשלש מחנות היו במדבר; מחנה שכינה, מחנה לויה ומחנה ישראל. וכמו שישראל היו קבועים על דגליהם וזה היה מחנה ישראל, כך הלויים מקומם היה קבוע סביב למשכן וזהו מחנה לויה. וזהו דקחשיב הכא בקרא שני הדברים; דמתחלה כתיב: **"וְאֵתָּה הִפְקֹד אֶת הַלּוּיִם עַל מִשְׁכַּן הָעֵדָה"** וקחשיב כל העבודות שיש ללוים במשכן: **"הִמָּה יִשְׂאוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת כָּל כְּלָיו וְהֵם יִשְׁרְתֶהוּ"** ('במדבר א). וע"ז כתב: **"וְסָבִיב לְמִשְׁכַּן יַחְנוּ"** ר"ל: דגם

זה מכלל עבודתם שיחנו סביב למשכן, יחנו וישמרו אותו. וקחשיב אח"כ עוד עבודות "ובנסע המשכן" וגו' ומסיים: "והזר הקרב יומת", שכ"ז מתורת עבודת הלויים. ואח"כ בא הכתוב לפרש

דין המחנות: "וַיָּחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל דָּגְלוֹ לְצַבְאָתָם". וזהו מחנה ישראל לכל הדינים, "וְהַלְוִיִּם יַחְנוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדוּת" וגו' ויהיה בה, תורת מחנה לוייה. וזהו דכפל הכתוב שני

פעמים; זה שהלויים יחנו סביב למשכן, דשני דינים נפרדים יש בזה, דין שמירת המקדש ודין מחנה לוייה וכש"נ. (ועייין בר"מ ז מבית הבחירה יא וברמב"ן על הפסוק: "וְהַלְוִיִּם יַחְנוּ" וגו') ודו"ק. ■

שו"ת חברותא

דין ספר תורה בגובה עשרה טפחים

מערכת 'חברותא'
מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: האם רשאים הכהנים העולים לדוכן, להפוך את אחוריהם כלפי ארון הקדש?

תשובה: כתב בשו"ת 'יחיה דעת' (ג יט): הרמב"ם (הלכות ספר תורה י י) וכן ה'טור' וה'שלחן ערוך' 'יורה דעה' (רפב א) כתבו: **'חייב אדם לנהוג כבוד גדול בספר תורה. ומצוה ליחד לו מקום כראוי ולכבדו ולהדרו ביותר. לא ירוק בפני ספר תורה ולא יפשוט רגליו כנגדו ולא יניחנו על ראשו כמשוי ולא יחזיר לו אחוריו, אלא אם כן היה גבוה ממנו עשרה טפחים, אלא ישב לפניו ככובד ראש, ביראה ופחד ויכבדנו כפי כחו, שהוא העד הנאמן על כל באי עולם, שנאמר: "וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד"'** (דברים' לא).

המקור לזה הוא במסכת 'יומא' (נב): במשנה: **'דרך ובא לו כדרך בית כניסתו'**. כלומר: כשם שהכהן הגדול נכנס להיכל כשפניו כלפי הקדש, כך כשהיה יוצא לא היה מחזיר את פניו, אלא היה פוסע אחורנית ופניו כלפי הקדש.

ובגמרא ('יומא' נג.) אמרו: **'וכן כהנים בעבודתם, לויים בדוכנם וישראל במעמדם, כשהיו נפטרים לא היו מחזירים פניהם והולכים, אלא מצרדים פניהם והולכים'**.

וזה לשון הרמב"ם (בפרק ז מהלכות בית הבחירה ד): **'כל שהשלים עבודה, אינו יוצא כשאחוריו להיכל, אלא מהלך אחרונית מעט מעט ומהלך בנחת על צדו, עד שיצא מן העזרה. וכן אנשי משמר ואנשי מעמד ולויים מדוכנם, כך הם יוצאים מן המקדש כמי שפוסע אחר תפלה לאחוריו. וכל זה ליראה מן המקדש'**.

ואמרו עוד (ב'יומא' נג.): **'תלמיד הנפטר מרבו, לא יחזיר פניו וילך, אלא מצדד פניו והולך'**.
וכן פסק הרמב"ם (בפרק ה מהלכות

תלמוד תורה הלכה ו): **'תלמיד שנפטר מרבו לא יחזיר לו אחוריו, אלא נרתע לאחוריו ופניו כנגד פניו'**.
וכן הוא ב'טור' וב'שלחן ערוך' 'יורה דעה' (רמב טז).

וכבוד ספר תורה חמור יותר מכבוד רבו. וכמו שאמרו ('קדושין' לג.): **'מפני לומדיה עומדים, מפניה, לא כל שכן! לפיכך אסור להחזיר אחוריו לספר תורה. ובשו"ת 'חות יאיר' (קפד) כתב: מה שכתבו ה'טור' וה'שלחן ערוך', שלא יחזיר אחוריו לספר תורה אלא אם כן היה גבוה ממנו עשרה טפחים, היינו: שיהיה הספר תורה גבוה עשרה טפחים למעלה מראשו, כשהוא עומד על רגליו ולא די כשהוא גבוה עשרה טפחים מהארץ, שאם כן, היה להם לומר שהוא גבוה עשרה טפחים (בלי תיבת ממנו).**

ולכאורה, דבריו נסתרים ממה שכתב הרמב"ם בשו"ת 'פאר הדור' (עח): **'שאלה: נוהגים אצלנו בנא אמן (אלכסנדריא של מצרים) מימות הקדמונים, שהכהנים עולים להיכל אשר בו ספרי תורה ועומדים שם ונושאים כפיהם ומברכים את העם ולפעמים ההיכל פתוח, או סגור ואין גם אחד שיערער על כך כלל. והן עתה יש מי שרוצה לאסור שלא יעשו נשיאות כפים בהיכל, מפני שאחוריהם אל היכל הקדש. יורנו מורה צדק, הדין בזה.**

תשובה: אם היו הספרים גבוהים מן הארץ עשרה טפחים, חלקו כבוד לעצמם ואין שום איסור לכהנים שאחוריהם אל היכל הקדש בשעת נשיאות כפים. וכן נתפשט המנהג'.
עד כאן דברי הרמב"ם.

הנה מבואר שבעשרה טפחים למעלה מן הארץ די ואין צורך שיהיה עשרה טפחים למעלה מקומת אדם. ואף על פי שיש לומר, שבנידון ה'חות יאיר' מדובר שהספר תורה מונח בחדר על דף או איצטבא ובוה הוא שצריך להיות עשרה טפחים למעלה מקומת אדם, מה שאין כן כשמונח ספר תורה בארון הקדש, שהוא רשות לעצמו, די שיהיה גבוה מן הארץ עשרה טפחים. ונהגם שארון הקדש עצמו קדוש וכמו שאמרו ('שבת' לב.):

עמי הארץ מתים בעון שקוראים לארון הקדש: ארון (סתם). מכל מקום, אין זה אלא תשמיש קדושה. וכמו שאמרו במגילה (כו: ע"ש).

אולם נראה דוחק לחלק כן, שגם כשהספר תורה מונח על דף, מסתמא הוא רחב ד' טפחים ובגובה עשרה טפחים מהארץ הוא חולק רשות לעצמו וכדקיימא לן ברשויות שבת. ('שבת' ו. וב'שלחן ערוך' שמה ב).

ובלאו הכי מצינו להסמ"ג והסמ"ק, הובאו ב'בית יוסף' 'יורה דעה' (ריש רפו) שאין לחוש לטינופת שיש סמוך למזווה, כל שהמזווה גבוהה עשרה טפחים. וכן כתב ה'טורי זהב' (שם סק"ה). והוא הדין בזה.

ועייין ב'בית יוסף' 'יורה דעה' (רמב) שכתב בשם תשובת הרשב"א: **'שכשהספר תורה מונח על הבימה אין הצבור חייבים לעמוד, לפי שהספר תורה במקום אחד והצבור במקום אחר ואין אדם חייב לעמוד בפני רבו כשהוא עומד למעלה בביתו והתלמיד יושב למטה על גבי קרקע. וכן פסק הרמ"א בהגה (שם שו"ע יו"ד רמב יח).**

וכתב על זה ה'טורי זהב' (שם ס"ק יג): ונראה, שהוא הדין כשהספר תורה מונח על שלחן שהוא גבוה מעשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים, שנחשב רשות בפני עצמו, שאין הצבור צריכים לעמוד.

וגם בזמן שהספר תורה מונח בארון הקדש, אף על פי שהוא פתוח, אין צריך לעמוד. אלא, שהעולם נוהגים אז לעמוד דרך כבוד, כל זמן שארון הקדש פתוח, אבל אין חיוב בדבר.

וראה עוד ב'משנה ברורה' (קמו), 'שער הציון' ס"ק יח).

אלא, שלכאורה יש להעיר על תשובת הרמב"ם הנ"ל, מהגמרא ב'סוטה' (מ): **'אמר רבי יצחק: "לעולם תהא אימת צבור עליך, שהרי הכהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכינה"'**.

ולדברי הרמב"ם, מה הרבותא של הכהנים? והרי אם יש עשרה טפחים גובה מהארץ לספר תורה, נמצא הספר תורה ברשות אחרת ואין איסור במה שאחוריו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

5 המשך מעמ' >>>

לארון הקדש כנ"ל. ואם אין עשרה טפחים גובה, גם בכהנים אסור. וצריך לומר, שאפילו בעשרה טפחים גובה לא התיירו, אלא במקום מצוה וכבוד הצבור, הא לאו הכי, יש להמנע, משום שהוא גנאי שמחזיר אחוריו להיכל.

וב'תוספתא' (מגילה' ג יד) שנינו: **כיצד היו הזקנים יושבים בבית הכנסת?** - פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי הקדש. וכשהכהנים נושאים כפיהם, פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי הקדש. החזן פניו כלפי הקדש וכל העם פניהם כלפי הקדש, שנאמר: **'ותקהל העדה אל פתח אהל מועד'** (ויקרא' ח) ע"כ. והובאה 'תוספתא' זו בהרי"ף 'מגילה' (פרק ד כד). וכן פסק הרמב"ם (בפרק יא מהלכות תפלה ד). וכתב הר"ן שם, שהראיה ממה שנאמר **'ותקהל העדה אל פתח אהל מועד'**, כלומר: ומשה היה מדבר עמהם פנים אל פנים ומסתכל כנגדם, נמצא שפניו כלפי העם ואחוריו כלפי הקדש.

ומבואר ב'בית יוסף' (א"ח קנ) שהוא מפני כבוד הצבור. וכן כתב ה'מאמר מרדכי' (שם סק"ב).

ונראה, שרצינו לומר, הואיל ועיני כל העם נשואות לזקנים, שהם החכמים וכמו שנאמר: **'והיו עיניך ראות את מוריך'** (ישעיה' ל). יש בזה משום כבוד הצבור, לכן התיירו שיהיה פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי הקדש, כיון שיש עשרה טפחים גובה מהארץ לספר תורה. ולכן השוותה התוספתא דין זה לברכת כהנים וכמו שכתב הרמב"ם הנ"ל.

וכן מתבאר ממה שכתב רבי יוסף בר משה, תלמיד הגאון רבי ישראל איסרלך, בעל 'תרומת הדשן', בספר לקט 'יושר' (עמוד ל"א): שהגאון מהרא"י אמר, שאין לעמוד כשאחוריו לארון הקדש, שארון הקדש דומה להיכל. ומכל מקום, הכהנים, או החזן עם הספר תורה, משום כבוד הצבור הופכים פניהם כלפי העם וכמו שאמרו ב'סוטה' (מ): **'לעולם תהא אימת צבור עליך, שהרי הכהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכינה'**.

ומבואר, שלא הותר להחזיר אחוריו לארון הקדש (אף על פי שמסתמא יש גובה עשרה טפחים מהארץ לספר תורה) אלא לכבוד הצבור.

ולפי זה ניחא מה שכתב ה'טורי זהב' 'יורה דעה' (רפב סק"א): שנראה שמה שנוהגים הרבנים לעמוד לדרוש לפני ארון הקדש ומחזירים אחוריהם לארון הקדש, שאין בזה איסור מה שמחזירים אחוריהם לספר תורה, שמכיון שהספר תורה מונח בארון הקדש, הוי כמו ברשות אחרת ע"כ.

וה'טורי זהב' עצמו (קנ סק"ב) כתב בשם 'הלבוש': שיש להזהר בסדר הישיבה בבית הכנסת, שלא ישבו באופן שיהיה אחוריהם להיכל, שגנאי הוא לעשות כן. ועוד, כדי שלא יראה העולה לספר תורה כשמשתחוה בכרכות התורה מול ההיכל כאילו הוא משתחוה להם.

ולפי מה שביארנו ניחא, שאף על פי שהספר תורה גבוה עשרה טפחים והוא ברשות אחרת, אין לעשות כן לכתחלה משום גנאי ורק לכהנים ולזקנים הותר משום כבוד הצבור. והוא הדין לרבנים הדורשים ומבשרים צדק בקהל רב, שמותר להם להחזיר פניהם כלפי העם, למען ישמעו ולמען ילמדו. והרי זה כמבואר. ■

לקראת הסוף...

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

אודיטוריום גבורי סיני 24

ביום ראשון א' סיון 24/05/09

עכו

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה 15 ש"ח

היכל התרבות יד שיטרי' ביאליק 13

ביום שני ב' סיון 25/05/09

טבריה

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה חופשית

מתנ"ס לב העיר מדבד הקסמים 10

ביום שלישי ג' סיון 26/05/09

ראש העין

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה 15 ש"ח

אולמי לרום הרצל 167

ביום רביעי ד' סיון 27/05/09

רחובות

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

כניסה 10 ש"ח

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

קייטנת נשים יוצאת לדרך...

ארגון אוצרות חיים
מזמין אותך לחווית נופש יחודית באוירה פסטורלית במלון כינר בטבריה בימים ראשון עד רביעי ט"ו-י"ח סיון תשס"ט מ 10.6.09 - 7 (למנינם)

עם מיטב המרצים ומופעים עם מיטב האומנים

- הרב אברהם מזרחי שיח'
- הרב נתן גמדה הנסיך האפריקני שהתגיר
- הרבנית שושנה מלול תחי'

פנסיון מלא
גלאט כשר משגיח צמוד
תפריט עשיר ומגוון
חדר כושר
בריכת שחיה
סאונה, ז'קוזי
ארוחת צהרים בהגעה ובעזיבה

על במת ההופעות:
עופרי סאלם
בהופעת בכורה
במופע סוחף ומיוחד
רויטל שמחי עם
להקת רוני ושמחי

סטנד אפ עם נועה ירון
יונית - סביב השולחן
באוירה אחרת
תקליטיית כוכב עולה
עם רימה
{למשך כל הקיטנה}

שי לכל משתתפת
מציגה אכאוגר...
המנהלה וצוות אוצרות חיים

פרטים והרשמה אוצרות חיים רח' התקוה 73 תל אביב
050-3131740/1 03-6880091
אלעד: מאיה צוברי 054-6260284, פ"ת: מירה בלוקה 050-4107368/9

יעמוד על הכרכה

שלמה בן רבורה
אורלי בת עליזה
לשלום בית והצלחה

חדש לציבור הדתי

ניסן
מזכיר ועדות
רפואיות לשעבר
בביטוח לאומי

משה
מומחה לתביעות
ביטוח לאומי

★ נפגעי עבודה
★ ילד נכה
★ נכות כללית
★ ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם

טל. 03-6517050
נייד. 052-8235961

מקצועית
בכל
התחומים

ברוקס לזרני סאונד ווינאו

קו"א אפקס: 03-6768855

חג שבועות עם אוצרות חיים

במלון שלום פלאטה בטבריה

מיום חמישי ועד מוצאי שבת ה'ד' סיון (28-30.5.09 למנינם)
2 לילות פנסיון מלא

הרב ישראל נח ברגר שליט"א
הפייטן דוד שלמה שירו הי"ו
ועוד רב אורח

הרצאת מרחקות
תיקון ליל שבועות - לימוד כל הלילה סביב שולחנות עם כיבוד
עונג שבת עם שירה ומוסיקס
פעילות לילדים

לפרטים: אוצרות חיים - רח' התקוה 73 תל אביב 050-3131740/1, 03-6880091

ללמוד וללמד

פרויקט השיעורים "זכרון יהודה"

דרושים אברכים
למסירת שיעורים!

לרוב הדרושים המבוקשים והולכים ליהודים שיעורי תורה בבית המדרש בכל רחבי הארץ דרושים ללבוש בתלמידי אברכים ת"ח וי"ר למסירת שיעורים לקבוצות קטנות בצורה חיה ובאווירה ייחודית. הסעה חדר שוב כפית גידי השיעור פונקציות

לפרטים: 050-4166070
מנחה אנושי בין השעות 7:00-9:00 כבוד במסגרת שיעור המסירה ניתן להשיג דמי קבלה ברו"ח

למבורה ספרי תורה מהודרים

רחוב האדמו"ר 41 מקוצק בני ברק

שנכתבו ע"י סופרים מומחים, יראי שמים בכתב ספרדי, בית יוסף והאר"י

לפרטים הרב שבתאי:

052-80-777-22

קייטנת נשים

ארבעה ימים באוירה כפרית במלון בית קיי נחריה.

נפש ופרגוע לאישה בתאריך ט"ו-י"ח סיון (7-10/06/09)

בהשגחת הרב אבנר קוואס

מופע עם הזמרת הרב שלמה בניזרי.
שחקן בדרן בעל תשובה מערוץ 2.
טיול לקברי צדיקים.
אטרקציות, ערבי בידור והרקדה.
פנסיון מלא.
2 בריכות מקורה וכפוחה.
משגיח צמוד-גלאט.

ליישום קרן ישמח משה: 03-6783030 נייד 050-2727204

לפרסום בגוני המלך צלצל עכשיו!

03-6777779
שלוחה 552

קבלת קהל

הגאון הצדיק הרב רן סילם שליט"א פוסק הלכה, פותר ועוזר ומייעץ בכל בעיות החיים פרנסה, רפואה, זיווג, שלום בית, הצלחה ועוד...

לפרטים ורישום:
054-8415213
האתר של הרב: www.birkathashem.com

החלה ההרשמה לנופש משפחות ב"חוקוק בלב", מול הכנרת

בין התאריכים:
מחזור א' י"ב-ט"ו באב 02.08.09-06.08.09
מחזור ב' י"ט-כ"ג באב 09.08.09-13.08.09

במחיר 600 ש"ח כלילכה
לכל המשפחה

לפרטים והרשמה:
050-9751105
050-3116071

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

ביום רביעי יח' סיון 10.06.09

יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

**זכאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!**

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כ"ד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק

טל: 03-6777779

לאור דרישת הקהל המבצע ממשיך עד גמר המלאי, מהרו...!

1 שחרורון 8 ג'יגה 100 ש"ח
1 אנצקלופדיה 100 ש"ח
ספרית 'שופר' 520 הרצאות
(13 דיסקים mp3) ב-130 ש"ח
כל ה-CD/DVD ב-10 ש"ח
**חלוקת קלטות טייפ ווידאו
חינם במשרד**

לע"נ הרה"ג יהודה שפירא זצ"ל

ניתן להשיג בהרצאות או במשרדי 'שופר' טלפון: 03-6777779

WWW.SHOFAR.NET

